
Az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség szabályairól*

Varga Zoltán**

Egy adott társadalombiztosítási pénzellátásra, természetbeni szolgáltatásra főszabályként a biztosítottak minősülő személyek jogosultak. Ezért elsődleges a biztosítási kötelezettség meghatározása, elbírálása. Ez teremt jogalapot a járulékfizetési kötelezettségre, amely majd megalapozza az ellátásra jogosultságot.¹ A társadalombiztosítás rendszerében a biztosítottak különböző ellátásokat – táppénzt, anyasági ellátást (például csecsemőgondozási díjat, gyermekgondozási díjat) öregségi nyugdíjat, egészségügyi szolgáltatást, azaz orvosi ellátást – kaphatnak. A jogosultsághoz azonban egyéb feltételeknek is meg kell felelni. Ha egy belföldi magánszemély nem biztosított és más jogcímen sem jogosult egészségügyi szolgáltatásra, akkor egészségügyi szolgáltatási járulékot² kell fizetnie. Ebben a cikkben az erre vonatkozó szabályokat elemzem.

Kulcsszavak: egészségügyi szolgáltatási járulékfizetés, járulékfizetés, fizetési kötelezettség, egészségbiztosítás

On the rules of the obligation to pay health service contributions

Generally, persons who are considered insured are entitled to a specific social insurance cash benefit or service in kind. Therefore, the definition and assessment of the insurance obligation is of primary importance. This creates a legal basis for the obligation to pay contributions, which will establish the right to benefits. In the social security system, the insured can receive various benefits - sick pay, maternity benefits (for example, infant care fee, childcare fee), old age pension, health services, i.e. medical care. However, other conditions must also be met for eligibility. If a domestic individual is not insured and is not entitled to health care services under any other legal title, he must pay a health care service contribution. In this article, I analyze the relevant rules.

Keywords: health service contribution, contribution, payment obligation, health insurance

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2022.2.2038>

* Tisztelettel köszöntöm Prof. Dr. Prugberger Tamás DSc-t nyolcvanötödik születésnapja alkalmából.

** Egyetemi docens, tudományos és nemzetközi dékánhelyettes, Miskolci Egyetem, Állam-és Jogtudományi Kar, Államtudományi Intézet, Pénzügyi Jogi Intézeti Tanszék.

¹ Farkasné Gondos Krisztina - Dr. Futó Gábor: *Társadalombiztosítás 2021 Járulékok, Nyilvántartás, Adatszolgáltatás, Nyugdíj, Szocso, Pénzbeli ellátások, Családtámogatás* Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft. 2021. 14. o.

² 2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről (A továbbiakban: Tbj.) 25.§ (3).

1. Bevezetés

A biztosított által fizetendő járulékok összevonását követően a társadalombiztosítási járulékból befolyó bevételek a Nyugdíjbiztosítási Alapot, az Egészségbiztosítási Alapot, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot illetik meg. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) a befizetett társadalombiztosítási járulékokból naponta 54 százalékot nyugdíjjárulék címén a Nyugdíjbiztosítási Alapnak, 37,9 százalékot egészségbiztosítási járulék címén az Egészségbiztosítási Alapnak, 8,1 százalékot munkaerő-piaci járulék címén a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak utal át. A nyugdíjjárulékként levont járulékból befolyó bevétel kizárólag a Nyugdíjbiztosítási Alapot, az egészségügyi szolgáltatási járulék pedig kizárólag az Egészségbiztosítási Alapot illeti meg.³

A biztosítási jogviszony fennállása alatt meghatározott esetekben szünetel a biztosítás. A biztosítás szünetelése⁴ esetén figyelni kell arra, hogy felmerülhet a magánszemélyek egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettsége. A biztosítás szünetelése esetén nem alkalmazhatók a kötelező egészségbiztosításról szóló 1997. évi LXXXIII. törvénynek azok a kedvező szabályai, amelyek a biztosítási jogviszony megszűnését követően meghatározott ideig még biztosítják az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot.⁵

2. A természetes személy egészségügyi szolgáltatási járulékfizetése

Továbbra is az a Tb. tv. szerint belföldinek minősülő személy köteles egészségügyi szolgáltatási járulékot (a továbbiakban: eüszolg. járulék) fizetni, aki nem biztosított és egyéb jogcímen (pl. szociálisan rászorult, nyugdíjas) sem jogosult egészségügyi szolgáltatásra. A fizetési kötelezettség további feltétele, hogy a természetes személy megszakítás nélkül legalább egy éve a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel, illetve tartózkodási engedéllyel rendelkező hontalan személy esetén a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény szerint bejelentett szálláshellyel rendelkezzen Magyarország területén. Az egyéves időtartamba beleszámít az a legfeljebb kilencven napos időszak is, amely alatt a belföldi személy nem rendelkezett Magyarországon területén bejelentett lakóhellyel.

Az eüszolg. járulékfizetési kötelezettség az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megszűnését követő naptól a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony első napjáig, vagy a Tb. tv. 22§ (1) bekezdés a)-u) pontjában meghatározott egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság bekövetkezésének (például:

³ Széll Zoltánné: *A társadalombiztosítás fedezeti rendszerét érintő 2020. évi változások* Adóvilág a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szaklapja XXIV. évfolyam 2020/01. szám Kompkonzult Kft. 2020. 10. o.

⁴ Szünetel a biztosítás a fizetés nélküli szabadság ideje alatt, kivéve, ha a fizetés nélküli szabadság idejére csecsemőgondozási díj, örökbefogadói díj, gyermekgondozási díj, gyermekgondozást segítő ellátás vagy gyermeknevelési támogatás kerül folyósításra, vagy a fizetési nélküli szabadságot tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén veszik igénybe, azt önkéntes tartalékos katonai szolgálat teljesítése céljából veszik igénybe.

⁵ Széll Zoltánné: *Az új járulékszabályozás – 1. rész.* Adó, 2020. (34. évf.) 7. szám. 66. o.

nyugdíjfolyósítás) napjáig áll fenn. Új eleme a szabályozásnak, hogy a kötelezettség kezdő időpontjának megállapítását kiegészítő szabályok segítik. Ha az előzőek szerint az eüszolg. járulékfizetési kötelezettség kezdő időpontja nem állapítható meg, az nem lehet korábbi, mint az elévülési idő utolsó napja. Ha az eüszolg. járulékfizetési kötelezettség kezdő időpontjának meghatározása a Tb. tv. szerinti egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság hiánya miatt nem állapítható meg (így különösen az EGT-állampolgárok esetében), a belföldiség keletkezésének időpontja az irányadó. Eljárási szempontból lényeges, hogy az előzőek alapján megállapított eüszolg. járulékfizetési kötelezettség kezdő időpontja nem lehet korábbi, mint 2020. július 1-je.⁶

A belföldi magánszemélynek akkor kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetnie, ha megszűnik a jogosultsága az egészségügyi szolgáltatásra, például megszűnik a munkaviszonya. Bizonyos esetekben a jogosultság megszűnése után is igénybe vehető még egészségügyi szolgáltatás. Ha a szolgáltatásra jogosító feltétel, például a korábbi munkaviszony a megszűnés előtt megszakítás nélkül legalább 45 napig fennállt, akkor további 45 napig; 45 napnál rövidebb ideig tartott, akkor az annak megfelelő időtartamig, illetve 45 napig tartott ugyan, de az azt követő jogosultsági feltétel – például két egymást követő munkaviszony – között 30 napnál kevesebb időtelt el, akkor szintén további 45 napig igénybe vehető az egészségügyi szolgáltatás.⁷ Az egészségügyi szolgáltatási járulékot az egészségügyi szolgáltatásra jogosultság megszűnését követő naptól kell fizetni a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony első napjáig, illetve addig a napig, amíg a magánszemély valamely jogosultsági feltétel bekövetkezésével újra jogosulttá válik. Ha a biztosítási kötelezettséget utólag állapítják meg, például egy megbízási jogviszonynál, akkor a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt előírt egészségügyi szolgáltatási járulékot a foglalkoztató által kiállított igazolás benyújtása mellett a NAV törli.⁸

A Tb.tv. hatálybalépésétől a természetes személy bejelentkezésen alapuló adóhatósági eljárás kivételessé válik, az eüszolg. járulékfizetési kötelezettséget főszabály szerint a biztosítottak nyilvántartásáért felelős szerv elektronikus úton érkező folyamatos jelzése alapján a NAV írja elő. Az adóhatóság a biztosítási jogviszony megszűnésének, illetve az egyéb jogcímen fennálló egészségügyi szolgáltatásra jogosultság megszűnésének bejelentésétől számított 8 napon belül tájékoztatást küld a járulékfizetési kötelezettségről. A tájékoztatás tartalmazza a kötelező egészségbiztosításról szóló törvény szerinti egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságra vonatkozó szabályokat is. Az eüszolg. járulékfizetési kötelezettség megszűnéséről hivatalból küld értesítést a NAV, ha a fizetési kötelezettség biztosítással járó olyan jogviszony létesítése miatt szűnik meg, amelyet az adóhatósághoz bejelentettek, vagy az egészségbiztosítási szerv értesítése szerint az érintett személy más jogcímen jogosultságot szerez egészségügyi szolgáltatásra. Ha a NAV hitelt érdemlően tudomást szerez arról, hogy az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetésre kötelezett személy külföldön tartózkodik, és nem minősül a Tb.tv. alapján belföldinek, vagy a kötelezett személy elhalálozott, akkor az eüszolg.

⁶ Széll: *A társadalombiztosítás fedezeti rendszerét érintő 2020. évi változások* 8-9. o.

⁷ A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 29. § (9) bekezdése

⁸ Tbj. 43. § (3) bekezdés.

járulékfizetési kötelezettségének megszűnését nyilvántartásba veszi, és a kötelezett személy részére előírt havi járulékfizetési kötelezettségét a kötelezettség megszűnésének napjával, a kötelezett személy elhalálása esetén annak halála napjával törli.⁹

Ha az adóhatóság bármely okból (így különösen, ha a fizetési kötelezettséggel érintett személy nem minősült belföldinek ez megelőzően, a foglalkoztató nem jelentette be a biztosítási jogviszony végét) nem írta elő a fizetési kötelezettséget, akkor az eüszolg. járulékfizetésre kötelezett személy a fizetési kötelezettségét és annak megszűnését külön eljárás keretében jelenti be a NAV-nak. Ebben az esetben a magánszemély bejelentése alapján a kötelezettség előírása a bejelentést követő 8 napon belül határozattal történik.¹⁰

3. A járulék megfizetése és összegének meghatározása

2020. július 1-jétől átalakult az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetés rendszere. Ettől az időponttól a NAV automatikusan írja elő az egészségügyi szolgáltatási járulékot a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (továbbiakban: NEAK) adatszolgáltatása alapján és erről tájékoztatást küld a járulékfizetésre kötelezetteknek. A magánszemélynek tehát a járulékfizetést fő szabály szerint nem kell bejelentenie a NAV-hoz.

Ha a NAV a járulékfizetést bármely okból nem írja elő, például, ha a fizetésre kötelezett magánszemély külföldről tér haza, vagy ha korábbi foglalkoztatója nem jelentette be a biztosítási jogviszony végét, akkor a magánszemély a legegyszerűbben az

- Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás (ONYA) erre szolgáló menüpontjában online (<http://onya.nav.gov.hu/#!/login>) vagy
- a NAV honlapján az Általános Nyomtatványkitöltő Keretprogramban (ÁNYK) található T1011U jelű adatlapon jelentkezhet be az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetés hatálya alá.

Ebben az esetben is a NEAK adatszolgáltatása alapján történik meg a fizetési kötelezettség előírása. A T1011U jelű adatlapot személyesen, postán vagy az Ügyfélkapun keresztül lehet benyújtani a NAV-hoz.

Az egészségügyi szolgáltatási járulékot havonta, a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell megfizetni. A 2020. júliusra vonatkozó és az azt követően esedékes járulékot a NAV Egészségügyi szolgáltatási járulék beszedési számla elnevezésű, 10032000-06055826 számlaszámú, 408-as adónemkódú költségvetési számlára kell befizetni. A 2020. július 1. előtti időszakra visszamenőleg előírt járulékot a korábbi 124-es adónemkódú, NAV Egészségbiztosítási Alapot megillető bevételek magánszemélyt, őstermelőt, egyéni vállalkozót, kifizetőt terhelő kötelezettség beszedési számla elnevezésű, 10032000-06056229 számú költségvetési számlára kell befizetni.

⁹ Tbj. 71. § (5) bekezdés.

¹⁰ Széll: *A társadalombiztosítás fedezeti rendszerét érintő 2020. évi változások* 9. o.

Az egészségügyi szolgáltatási járulékot csekken, átutalással, az Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszeren (EFER-en) keresztül az EFER-hez csatlakoztatott pénzforgalmi szolgáltató házibankfelületén átutalással, illetve POS-, VPOS- fizetéssel lehet rendezni. Átutaláskor a közlemény rovatban az adóazonosító jelet fel kell tüntetni.

Az egészségügyi szolgáltatási járulékot a magánszemély helyett – hozzájárulásával – más személy vagy szerv is megfizetheti, ehhez azonban a NAV jóváhagyása szükséges.¹¹ Az átvállalást szinten a 'T1011U jelű adatlapon kell bejelenteni. Ha a NAV – határozattal – utólag írja elő az egészségügyi szolgáltatási járulékot, akkor azt a határozat véglegesség válásától számított 15 napon belül kell befizetni. Ha a NAV – a NEAK adatszolgáltatása alapján – utólag írja elő az egészségügyi szolgáltatási járulékot, akkor azt az adatszolgáltatást követő 30 napon belül kell befizetni. A fizetési határidőről a NAV tájékoztató levélben értesíti a fizetésre kötelezettet.¹²

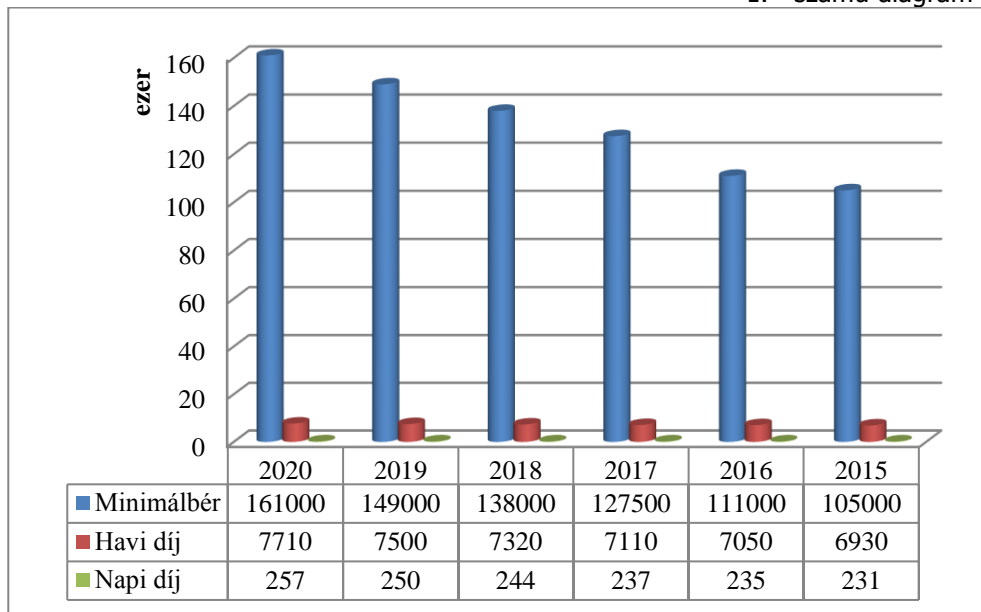
A Tbj. 25. § (3) bekezdése szerint 2020. évet követően az egészségügyi szolgáltatási járulék tárgyévi havi mértéke a tárgyévet megelőző évi egészségügyi szolgáltatási járulék havi mértékének a tárgyévet megelőző év július hónapjára vonatkozó, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett fogyasztóiár-index előző év azonos időszakához viszonyított változásával valorizált összege, 100 forintra kerekítve. Az egészségügyi szolgáltatási járulék napi mértéke a havi mérték harmincad része, 10 forintra kerekítve. Az előbbiek szerint megállapított járulék mértékeket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a honlapján a tárgyévet megelőző év október 31-ig közzéteszi. A Tbj. 25. § (3) bekezdése alapján a járulék összegét befolyásolta a 2020. július havi fogyasztói árindex mértéke, amely a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 3,8 százalék volt.¹³

A járulék összegének évenkénti alakulását két diagrammal szemléltetem. Az 1. számú diagramon láthatjuk, hogy 2015 évtől 2020 évig terjedő időszakra vonatkozóan a járulék összege az akkori szabályok szerint a minimálbérhez képest került meghatározásra. A havi járulék évenkénti emelkedése átlagosan 156,- Ft. volt, míg a napi díj évenkénti emelkedése átlagosan 5,2,- Ft. Az adott évben a havi járulék összege a minimálbér 0,05 %-a. Megállapítható, hogy a minimálbérhez képest a diagramban szereplő évek vonatkozásában a havi járulék összegének emelkedése nem jelentős.

¹¹ Tbj. 44. § (1)-(2) bekezdése

¹² https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz (2022.03.17.)

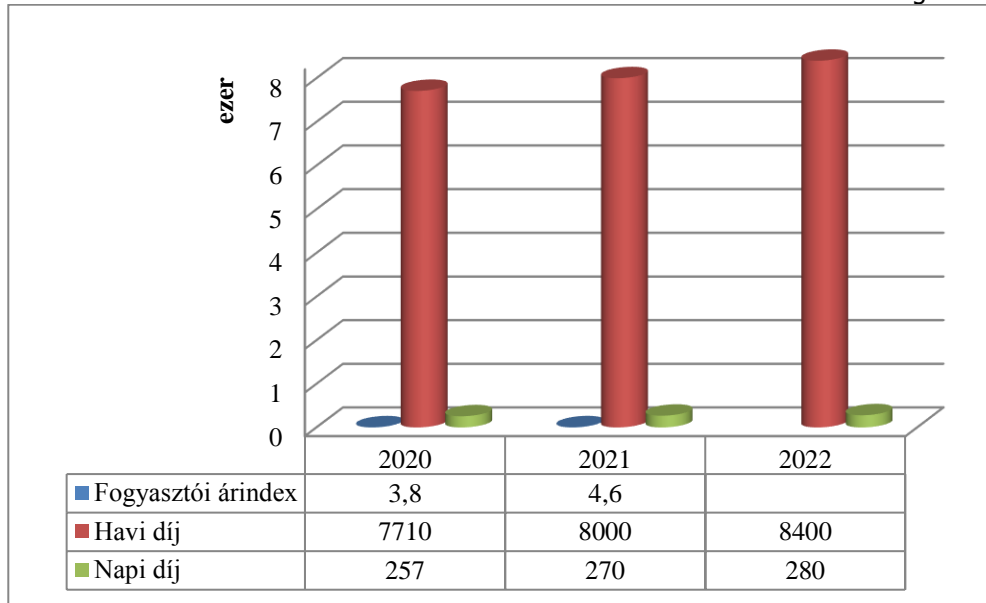
¹³ Farkasné Gondos Krisztina - Dr. Futó Gábor: *Társadalombiztosítás 2021 Járulékok, Nyilvántartás, Adatszolgáltatás, Nyugdíj, Szochó, Pénzbeli ellátások, Családtámogatás* Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft. 2021. 59. o.

1. számú diagram¹⁴

A 2. számú diagramban az új tb. törvény alapján megállapított havi járulék összegét követhetjük nyomon. Itt már nem a minimálbérhez viszonyítva, hiszen a tb. törvény változás következményeként az egészségügyi szolgáltatási járulék összegének évenkénti emelkedésének metodikája megváltozik, a járulék összegének meghatározása az inflációt követő automatizmuson alapul.¹⁵ Megállapítható, hogy az új szabály bevezetésének következményeként évente a járulék havi díjának összegét illetően jelentős emelések várhatóak mindaddig, amíg a fogyasztói árindex a manapság kialakult infláció miatt jelentősen emelkedik.

¹⁴ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0069.html (2022.06.10.) és <https://www.napi.hu/magyar-gazdasag/egeszsegugyi-szolgaltatai-jarulek-emelkedes-nav-egeszsegbiztositas.738972.html> (2022.06.10.) alapján, saját szerkesztés

¹⁵ Széll Zoltánné: *Startol az új Tb. törvény* Adóvilág a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szaklapja XXIV. évfolyam 2020/07. szám Kompkonzult Kft. 2020. 7. o.

2. számú diagram¹⁶

4. Járulékhátralék

A magánszemély egészségügyi szolgáltatásra jogosultságát a Tb. tv. 46. § (1) bekezdése szerint az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetés alapozza meg.¹⁷

Amennyiben az egészségügyi szolgáltatási járulék megfizetésére kötelezett személy fizetési kötelezettségének nem tesz eleget és az ebből keletkező hátralék összege meghaladja az egészségügyi szolgáltatási járulék összegének hatszorosát, azaz 50.400, - Ft-ot, akkor a kötelezett TAJ száma egészségügyi szolgáltatás igénybevétele vonatkozásában érvénytelenítésre kerül, vagyis a kötelezett egészségügyi szolgáltatást térítésmentesen nem vehet igénybe. A TAJ szám érvényességének visszaállítása a tartozás megfizetését vagy a tartozásra vonatkozóan a NAV-nál előterjesztett fizetési kedvezmény engedélyezését követően történik, az erről szóló NAV értesítést követő naptól. A tartozás utólagos megfizetése nem eredményezi a TAJ szám visszamenőleges érvényességét.

Az állami adó- és vámhatóság az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség nem teljesítéséből keletkező hátralékról szóló adatot átadja a biztosítotti nyilvántartás kezeléséért felelős szerv részére, amely ez alapján a TAJ

¹⁶ https://www.ksh.hu/fogyasztoi_arak (2022.06.10.) és <https://www.napi.hu/magyar-gazdasag/egeszsegugyi-szolgaltaati-jarulek-emelkedes-nav-egeszsegbiztositas.738972.html> (2022.06.10.) alapján, saját szerkesztés

¹⁷ Széll: *Startol az új Tb. törvény* 9. o.

számot egészségügyi szolgáltatás céljára érvényteleníti. A tartozás rendezéséig nem lehet az ellátást térítésmentesen nyújtani, hanem fizetni kell érte. A sürgősségi ellátást az egészségügyi törvény szerint nem lehet megtagadni. Sürgős szükség egészségügyileg és jogilag az, amikor az orvosi beavatkozás hiánya a beteg halálát okozná, vagy maradandó egészségkárosodáshoz vezetne.

A biztosított személyeket a foglalkoztatójuk köteles bejelenteni a jogosultsági adatbázisba. Az egészségbiztosítóval szerződött egészségügyi szolgáltató (orvos, gyógyszerész, gyógyászati segédeszköz kiszolgáltató stb.) elektronikusan látja (ellenőrzi), hogy a beteg TAJ száma zölden villog, vagy pirosan. A Kincstár központi szerve az előírt személyi adatok és a TAJ szám megjelölésével bejelentést tesz az egészségbiztosítási szerv részére a gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, fogyatékosági támogatásban részesülő személyekről az ellátást megállapító határozat véglegessé válását és az ellátás megszűnését követő 10 napon belül. Az illetékes járási hivatal az előírt személyi adatok és a TAJ szám megjelölésével bejelentést tesz az egészségbiztosítási szervnek az aktív korúak ellátására való jogosultság keretében megállapított pénzbeli ellátásban, a gyermekek otthongondozási díjában, az ápolási díjban, és az időskorúak járadékában részesülő személyekről az ellátást megállapító határozat véglegessé válását és az ellátás megszűnését követő 1 napon belül. Az illetékes járási hivatal bejelentést tesz arról a személyről is, akinek a szociális rászorultságát a szociális törvény 54. §-a alapján megállapította. A bejelentést a szociális rászorultság megállapításáról szóló határozat véglegessé válását követő 10 napon belül kell az egészségbiztosítási szerv részére teljesíteni. A bejelentésnek tartalmaznia kell azt is, hogy a jogosultságot milyen időtartamra állapították meg.¹⁸

Veszélyeztetettek lehetnek egyrészt a szociálisan rászorultak, akik nem keresik meg az illetékes járási hivatalt abból a célból, hogy szociális rászorultságukat a szociális törvény 54. §-a alapján megállapítsák (esetleg mert nem is tudnak erről).

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 54. §-a szerint szociális rászorultság alapján az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságnak megállapítását az a személy kérheti, aki az egészségügyi szolgáltatásra nem jogosult (mert nem biztosított, valamint szolidaritási alapon sem jogosult az egészségügyi szolgáltatásra és nem részesül olyan rendszeres pénzellátásban, mely őt az egészségügyi szolgáltatásra jogosítaná) azonban jövedelmi helyzetére tekintettel nem képes az egészségügyi szolgáltatási járulék megfizetésére.

Az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett magánszemély kérelmére indult eljárásban a járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapíthatja meg szociális rászorultságát,

a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120 százalékát (jelenleg havi 34.200 forint),

b) aki egyedülálló és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 százalékát (jelenleg havi 42.750 forint) nem haladja meg

¹⁸ Dr. Futó Gábor: *Új társadalombiztosítási törvény 2020. július 1-től, Jelentősen átalakul a TB-rendszer (ÚJ TBJ)* Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft. 2020. 123-125. o.

és családjának vagyona nincs.¹⁹

A szociális rászorultságról a járási hivatal hatósági bizonyítványt állít ki. A szociálisan rászorult személyekről a járási hivatal nyilvántartást vezet és a külön jogszabály szerint bejelentési kötelezettséget teljesít az egészségbiztosítási szerv felé. Ez alapján nem csak az egészségbiztosítási feladatokat ellátó szerv, hanem az egészségügyi szolgáltató (házi orvos, kórház stb.) is látja a TAJ kártya alapján, hogy a betegnek az ellátás igénybevételére érvényes jogcíme van. A hatósági bizonyítvány a szociális rászorultságot a kérelem benyújtásának napjától igazolja.

De veszélyeztetettek lehetnek a törvény 22. § (1) bekezdés j-k) pontban meghatározott személyek is. A törvény szerint a j) pontban meghatározott személy az egészségügyi szolgáltatásának biztosítására bejelentést tesz az egészségbiztosítási szervnek, ezzel egyidejűleg az orvosszakértői szerv, a rehabilitációs szakértői szerv vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleményével, szakhatósági állásfoglalásával, hatósági bizonyítványával, határozatával igazolja, hogy munkaképessége csökkenésének mértéke az 50 százalékot, illetve az egészségkárosodásának mértéke a 40 százalékot eléri. A k) pontban említett személy az egészségügyi szolgáltatásának biztosítására bejelentést tesz az egészségbiztosítási szervnek, ezzel egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy a havi jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát.

Persze gondok azért mindig is voltak és vannak (ezeket nem a július 1-jei változás okozta). Mert vajon nem elég megterhelő-e egy családnak (az egészségügyi szolgáltatási járulékot a kötelezett helyett más is – például családtag- átvállalhatja) a havi 7.710 forint (2020 évben 7.710 forint; 2021 évben 8.000 forint; 2022 évben 8.400 forint) megfizetése, ha egy gyermek elvégezte a középiskolát, de egyetemre nem vették fel, biztosítással járó jogviszonyt sem sikerült létesítenie? Ráadásul a férjnek sincs munkája és álláskeresési ellátásra sem jogosult már, de a szociális rászorultság feltételei nem állnak fenn. Vagy meg lehet-e fizetni a havi 7.710 forintos összeget annak, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt már betöltötte, de a havi jövedelme 50.000 forint (ami több mint a minimálbér 30 százaléka).²⁰

Ha a magánszemély méltányolható jövedelmi, vagyoni és szociális körülményei miatt nem tudja határidőre befizetni a járulékot, fizetési kedvezményt: részletfizetést, fizetési halasztást vagy mérséklést kérhet a NAV-tól. Ez akkor engedélyezhető, ha annak a törvényi feltételei fennállnak. Ha a NAV a fizetési kedvezmény engedélyezésére irányuló eljárásban a természetes személyről olyan adatot tár fel, ami megalapozhatja az egészségügyi szolgáltatások szociális rászorultság szerinti igénybevételét, akkor erről elektronikusan- az adatok átadásával – hivatalból értesíti a járási hivatalt.²¹

5. Az egyeztetési eljárás

Amennyiben a magánszemély vitatja fizetési kötelezettségének jogalapját, mert a NAV által megjelölt időszakban biztosított volt, vagy valamely jogcímen jogosult volt

¹⁹ Dr. Futó: i. m. 125-126. o.

²⁰ Dr. Futó: i. m. 127-128. o.

²¹ Az adózás rendjéről szóló törvény (Art.) 131. § (25) bekezdése.

egészségügyi szolgáltatásra, esetleg valamely uniós rendelet vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozott, úgy egyeztetési eljárást kezdeményezhet. Amennyiben az adózó a kérdéses időszakban a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozott, úgy az egyeztetési eljárást az egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró kormányhivatalnál kell kezdeményeznie. Ez az úgynevezett okirati bizonyítási eljárás.

Az eljárás során, amennyiben az ügyfél okirattal valószínűsíti az érintett időszakra vonatkozóan az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság fennállását, úgy a jogviszony fennállásának tisztázásáig a kormányhivatal az egészségügyi szolgáltatásra jogosultak nyilvántartásában egészségügyi szolgáltatásra jogosultként szerepelteti. Amennyiben a magánszemély a vitatott időszakban biztosított volt, úgy az egyeztetési eljárást a NAV folytatja le.

Az egyeztetési eljárás során hozott döntés véglegessé válásáig nem tekinthető hátraléknak az egészségügyi szolgáltatási járulékából felhalmozott tartozás, így az alapján a TAJ érvénytelenítésére sem kerülhet sor.

Amennyiben az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség határozattal történő megállapítására utólag kerül sor, a fizetési kötelezettséget a határozat véglegessé válásától számított 15 napon belül kell teljesíteni.

Záró gondolatok

Az új szabályozás alkalmazása a gyakorlatban akadályokba ütközhet. Egyrészt amiatt, hogy az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségre való bejelentkezés vagy abból való kijelentkezés, esetleges időszak módosítása vagy törlése jellemzően hivatalból induló eljárássá vált. Ez azért problémás, mert a NEAK adatszolgáltatása alapján kerül előírásra vagy törlésre a NAV-nál a kötelezettség, amennyiben azzal adózó nem ért egyet úgy egyeztetési eljárás kezdeményezhető, mely akár hónapokig is eltarthat. Miért is fordulhat elő az, hogy nem ért egyet adózó az előírással? A NAV már hosszú évek óta törekszik arra, hogy a munkáltatók a biztosítási jogviszonyokat a valóságnak megfelelően jelentsék a hivatal felé, azaz ne legyenek lezáratlan 'T1041 adatlapok a munkaviszony megszűnésekor, valamint visszaszorítsa a „fekete foglalkoztatást” is. Ezen kezdeményezés több, kevesebb sikerrel jár, ugyanis a lezáratlan munkaviszonyok előfordulhatnak csupán a társaság mulasztása miatt, vagy lezáratlan maradhat a társaság megszűnése esetén is. Ilyenkor a NEAK rendszere azt látja, hogy az adózónak biztosítási jogviszonya van, holott járulékfizetés valójában nem is történik. Ilyen esetben a NAV nem kap adatszolgáltatást az adózóra vonatkozóan és ezért tájékoztatni sem tudja az illetőt a fizetési kötelezettség részleteiről, ebben az esetben az adózó egyeztetési eljárás lefolytatását kezdeményezheti a hivataloknál. Ezzel a kezdeményezéssel az ügyintézés hosszú útja kezdődik meg.

A fent részletezettek alapján a legfontosabb feladat egy olyan nyilvántartó rendszer kiépítése lenne, amely naprakészen tartalmazza mind a NEAK által kezelt, mind az adóhivatal által kezelt biztosítási jogviszonyokat. A rendszer összegyűjtené

és elemezné a hivataloktól begyűjtött adatokat, így fény derülne a lezáratlan jogviszonyokra is. A mulasztások oka feltárható és időben leereagálható lenne (például '08-as járulékbemutatók hiánya esetén adott hónapokban egyértelművé tenné, hogy a munkáltatót fel kell szólítani azok pótlására, vagy a jogviszony lezárására, ha annak elmaradása miatt nincs adatközlés). Ugyanis jelenleg a legfőbb probléma abban áll, hogy az új tb. törvény alapján az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettséggel kapcsolatos feladatok megoszlanak a NEAK és a NAV között, azaz már kizárólag a NEAK adatszolgáltatása alapján törhet meg a NAV részéről a kötelezettség előírása, az adózó tájékoztatása. Ez a nyilvántartó rendszer rugalmassá és hatékonyá tenné az ügyintézkést a jövőben.

Irodalomjegyzék

- Farkasné Gondos Krisztina-Szafkó Zoltánné-Széles Imre: Társadalombiztosítási ügyintézők kézikönyve 2016. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 2016.
 - dr. Teszéri-Rácz Ildikó: TB 2020 Kézikönyv az új társadalombiztosítási törvényhez Menedzser Praxis Szakkönyvtár és Gazdasági Tanácsadó Kft. 2020.
 - Farkasné Gondos Krisztina - Dr. Futó Gábor: Társadalombiztosítás 2021 Járulékok, Nyilvántartás, Adatszolgáltatás, Nyugdíj, Szociális, Pénzügyi ellátások, Családtámogatás Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft. 2021.
 - Széll Zoltánné: A társadalombiztosítás fedezeti rendszerét érintő 2020. évi változások Adóvilág a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szaklapja XXIV. évfolyam 2020/01. szám Kompkonzult Kft. 2020. 10. old. alapján
 - Széll Zoltánné: Az új járulékszabályozás – 1. rész. Adó, 2020. (34. évf.) 7. szám.
 - Széll Zoltánné: Startol az új Tb. törvény Adóvilág a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szaklapja XXIV. évfolyam 2020/07. szám Kompkonzult Kft. 2020.
 - Dr. Futó Gábor: Új társadalombiztosítási törvény 2020. július 1-től, Jelentősen átalakul a TB-rendszer (ÚJ TBJ) Vezinfó Kiadó és Tanácsadó Kft. 2020.
-
-